

מדינת ישראל, משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף לחינוך קדם יסודי

לקראת חג הפסח

לקט מתוך "כל שנה מחדש" לקראת הפסח

עשייה חינוכית לקראת החג

- בחירה מושכלת
- בחוג המשפחה
- ערכי החג
- ילדים בוחרים תחומי עניין ללמוד על החג
- תערוכה בגן לקראת החג

בחירה מושכלת

סיפורו של חג הפסח, הוא סיפור התהוותו של עם ישראל. הוא מתפרש על פני תקופה ארוכה מאד, על פני כמה דורות. תחילתו בברית בין הבתרים המשכו בירידת יעקב (ישראל) ובניו מצרימה, שהותם במצרים, השעבוד והגאולה.

בבואנו לספר את סיפור החג יש לקחת בחשבון: את גיל הילדים, רמתם, יכולת קליטתם, מידת הקשב שלהם, הידע הקודם שלהם בנושא, והזמן העומד לרשותנו.

מרכיבים אלה ואחרים יכתיבו לנו מה מתוך הסיפור המקראי נבחר לספר לילדים לקראת החג. במה נעמיק ובמה נצטמצם, ומה נבחר שלא לספר.

חשוב לציין שבאותם גנים בהם נוהגים לספר סיפורי תורה, באופן שיטתי וקבוע, סיפור החג מסופר כסיפור כחלק מהרצף המתמשך. ברוב המקרים בתקופה זו של השנה, לקראת חג הפסח בני ישראל כבר "נמצאים" במצרים, ואין לה לאותה גנות, אלא להמשיך ולספר כפי שמופיע בכתוב.

מדינת ישראל, משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף לחינוך קדם יסודי

בחוג המשפחה

חג הפסח מעלה על נס את ערכו וחשיבותו של התא המשפחתי. הוא בא לציין באופן מיוחד את תפקידה של המשפחה בהעברת המורשת הרוחנית וההיסטורית מאב לבן. לפיכך מושם הדגש בחג הפסח באופן מיוחד על הילדים.

לדוגמא: הטקסים השונים המאפיינים את ליל הסדר, הינם בשביל הילד הקטן. זאת על מנת, לגרות את סקרנותו של הילד, ולעורר את התעניינותו כדי שישאל "מה נשתנה". הילד שואל והמבוגר מצווה להשיב. ישנן עדות בהן המבוגר שואל הילד עונה. והתשובה היא בהתאם להבנתו של כל ילד וילד.

מה לדידקטיקה בחג?

בדרך המיוחדת על פיה נהוג לערוך את 'ליל הסדר' משתקפת תפיסתם החינוכית והדידקטית של עורכי ההגדה בדורות השונים.

על מנת ליצור שותפות של הילד בחווית הסדר, תוך ערנות, הקשבה ולמידה, השתמשו חז"ל בדרכים ובאמצעים דידיקטיים המוכרים לנו גם היום. למשל: שאילת שאלות, (מה נשתנה) אמצעי המחשה, (קערת הפסח) גרויים מפתיעים (האפיקומן) חידוד ושעשוע (אחד מי יודע, חד גדיא) ועוד כיוצא באלו.

כמו כן עמדו עורכי ההגדה על ההכרח להתחשב בגילו וביכלתו של הילד, ועל הצורך בהגשת התכנים על פי גישה תואמת התפתחות.

ערכי החג

חג הפסח מזמן לנו אפשרות לעסוק בערכים: לאומיים; חברתיים; דתיים; וכו'. עם כמה מן הערכים נפגשנו במהלך השנה בהזדמנויות שונות. עיסוק נוסף בערכים אלה מפן שונה, יש בו כדי לחזק ולהרחיב את מה שכבר למדנו.

לדוגמא: ערכים לאומיים: 'גאולה' ו'חרות' (מעבדות לחרות)

ערכים חברתיים: 'שוויון בין בני האדם' (כי עבד היית בארץ מצרים), 'עזרה לזולת' (קימחא דפיסחא-מעות חיטין)

ערכים דתיים: 'אמונה בהשגחתו של בורא עולם'. (חמץ ומצה), 'הכרת תודה לבורא עולם'. (תבואה חדשה)

ערכים חינוכיים: 'המשכיות הדורות'. ("והגדת לבנך") 'התחשבות'. ('ארבעת הבנים') 'שמירת הטבע', (הפריחה),

ערכי משפחה: 'אחדות'.

לתשומת לב

ילדים מביאים עמם מנהגים מן הבית. לעיתים הדברים אינם עולים בקנה אחד עם הנלמד בגן. על הגננת להיות ערה לאפשרות זו, להקשיב ולהתייחס בכבוד לדברי הילדים.

מדינת ישראל, משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף לחינוך קדם יסודי

ילדים בוחרים תחומי עניין ללמוד על החג

לקראת חג הפסח נשאל את הילדים מה הם יודעים על חג הפסח, נרשום את דבריהם. מתוך הדברים שהועלו בשיחה, יוכלו הילדים לבחור מושג או נושא שמעניין אותם במיוחד וכך תיווצרנה קבוצות עניין. כל אחת מהקבוצות תוכל לעסוק במושג או בנושא שבחרה בדרכים שונות (איסוף מקורות מידע, יצירה, המחזה, ועוד) ולדווח לשאר הילדים במליאה על פעילותה בדרך שתבחר. פעילות זו תיעשה בתיווכה של הגננת. נשאל את הילדים לאילו מקורות מידע נפנה להעשרת הלמידה על החג. נעשיר את הסביבה החינוכית במקורות אילו לפעילות חופשית של הילדים ולפעילויות מובנות.

כדאי... תערוכה בגן לקראת החג

הכנת תערוכה בגן, גם היא אמצעי העשוי לדרבן את הילדים לאסוף מידע על החג, להכיר את משמעויותיו ואת סמליו ולזהות תחומי עניין במגוון הנושאים הקשורים בו. תכנון התערוכה והוצאתה לפועל (חלוקת התפקידים בין הילדים – מי עושה מה?), מסייעים לקידום עבודה של צוות ילדי הגן. הקמת תערוכה מהווה כר פורה להעלאת רעיונות, לפתרון בעיות ומקדמת את האינטראקציה החברתית של ילדי הגן. לקראת הקמת התערוכה בגן נכיר את כל מוצגי התערוכה, נשוחח על הייחודיות של כל אחד מהמוצגים והקשר שלו לחג הפסח. אפשר לערוך תערוכה של:

- הגדות של פסח מן המוכן וכאלה שהילדים יצרו
- תמונות אמנות המשקפות את נושאי החג
- תערוכה של קערות הפסח שהוכנו על ידי הילדים ועוד
- גביעים ליין
- ציורי הילדים לקראת החג

רעיון נוסף לתערוכה - האביב נכנס לגן

בעקבות הבלבול והפריחה בעונת האביב ניתן לערוך תערוכה של צילומי טבע שנעשו על ידי הורים וילדים. צילומים אלה יתמקדו בצילומי פריחה בשדות, בסביבה הקרובה, בכניסה לבית, באדניות על החלון בבית, במרפסת ובגן. כבר בתחילת השנה יש ליידע את ההורים על קיומם של תערוכות בגן ומידת המעורבות של ההורים בהם. אפשר הציע להם רעיונות לצילום, כמו:

- צילום נופים שבהם ניתן לראות מרבדי פרחים בצבעים שונים
- שילוב הילדים בנף הפורח וכד'
- צילומים של פרח בודד צבעוני ויפה מזויות ראייה שונות

מדינת ישראל, משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף לחינוך קדם יסודי

- כל משפחה יכולה לצלם את עצמה כשהיא מבלה בחיק הטבע במקומות האהובים עליה בארץ בעונת האביב.

נאסוף את התמונות ונחליט עם הילדים כיצד נציג את התערוכה, איזה שם ניתן לה ונתכנן את ההזמנה לתערוכה. הביקור בה ייעשה במהלך פעילויות החג בגן.

אפשר לשלב את התמונות בעבודות יצירה, לדוגמה: נניח את הצילום על דף גדול ונציע לילדים להמשיך אותו .

כדאי לעקוב אחר פרסומים בעיתונות על גלי פריחה בטבע בארץ ולהציע למשפחות ילדי הגן לבקר בהם.

לאחר הקמת התערוכה ניתן להשתמש במרחב התצוגה שנוצר כ"מרכז למידה" המזמן פעילות משמעותית עם המוצגים. הפעילות בו תתוכנן בהשראת נושא התערוכה תוך התבוננות חוזרת בפרטים המוצגים, ובשילוב תחומי הדעת השונים.

מתוך מאגר מולטימדיה לחגי ישראל" - כל שנה מחדש, "למחנכות הגיל הרך בחינוך הממלכתי והממלכתי-דתי

שיתוף פעולה של האגף לחינוך קדם יסודי, האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים של משרד החינוך ומפ"ט עמל.